

ETİK KURULU YÖNETMELİĞİ

(Arkın Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi Kuruluş ve İşleyiş Tüzüğü 10(2)(3), 16(2)
Maddeleri Altında Yönetmelik)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

1. Amaç

Bu yönetmeliğin amacı, Arkın Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesinde yürütülen bilimsel araştırma, yayın, araştırma temelli eğitim öğretim, sanatsal etkinlikler ve benzeri her türlü akademik etkinliklerde uyulacak etik ilkeleri saptamak; Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun oluşumunu, görev, yetki ve sorumluluklarını belirlemek ve çalışma esaslarını düzenlemektir.

2. Kapsam

Bu yönetmelik,

- (1) Üniversite topluluğunca yapılan her tür bilimsel araştırma ve çalışmalar ile gerçekleştirilen bilimsel etkinlikler, Üniversite fonlarının desteklenen veya Üniversiteye bağlı birimlerde yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleri ile ilgili araştırma etiği konularını,
- (2) Üniversite'nin her çeşit basın, görsel ve işitsel yayın organları ile Üniversite dışındaki diğer yayın organlarında yayımlanan ya da yayımlanmak üzere gönderilmiş olan her tür yayınlara ilgili yayın etiği konularını,
- (3) Üniversite'nin desteğinden yararlanmakta olan ya da yararlanmak üzere başvuran öğretim elemanları ya da araştırmacı kişi ve kuruluşlarla ilgili akademik etik konularını,
- (4) Araştırma temelli eğitim-öğretim etiği temel ilkelerini,
- (5) Kurumsal etik ilkelerini,
- (6) Etik Kurulu'nun oluşumu, görevleri ve çalışma yöntemini,
- (7) Etik Kurulu'na başvuru ve etik değerlendirme süreçlerine ilişkin konularını kapsar.

Tıp, Diş Hekimliği, Eczacılık, Sağlık Bilimleri, Mühendislik, Mimarlık, Hukuk gibi özel bağlayıcı mesleki ve bilimsel etik kuralları bulunan alanlarda yapılan ve yapılacak olan her türlü kuramsal ve deneysel çalışmayla ilgili başvurular, Etik Kurulu'nun onayını gerektiren araştırma ön izni başvuruları da dahil olmak üzere, ilgili fakültelerin görüşlerine başvurularak oluşturulacak uzman alt kurullarca, yine ilgili alanın kendi etik ilkeleri uyarınca değerlendirilir. Etik Kurulu, başvuru konularının gerektirdiği durumlarda başka alanlarda da uzman alt kurullar oluşturabilir. Bütün alt kurulların kararları Etik Kurulu'nun onayından geçmelidir. Ayrıca alt kurullar kararlarının üniversite dışında, oda, baro gibi meslek örgütlerinin etik kurullarına bildirilmesini önerebilir.

3. Tanımlar

Bu yönetmelik'te geçen:

- a) **Etik Kurulu:** Arkın Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi Etik Kurulu'nu,

- b) **Rektörlük:** Arkın Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi Rektörlüğü'nü,
- c) **Üniversite:** Arkın Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi'ni (ARUCAD),
- d) **Üniversite topluluğu:** Üniversite topluluğu tam ya da yarı zamanlı olduğuna bakılmaksızın, akademik yöneticiler, akademik personel, araştırmacılar, öğrencileri,
- e) **Etik İhlali:** Akademik ve bilimsel bir kurumun görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde bilimsel araştırma, bilimsel yayın, araştırma temelli eğitim öğretim faaliyetlerinde etik ilke ve kurallarına uymayan kasıtlı eylemleri,
- f) **Etik Özensizlik:** Akademik ve bilimsel bir kurumun görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde bilimsel araştırma, bilimsel yayın ile araştırma temelli eğitim öğretim faaliyetlerinde etik ilke ve kurallara uymada özensizlik, dikkatsizlik, bilgisizlik, deneyimsizlik ya da taksire dayalı, kasıtlı olmayan eylemleri ifade eder.

4. Temel Akademik Etik İlke ve Değerler

Türkiye Cumhuriyeti Yükseköğretim Kurumu tarafından tanımlanmış olan “Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri” Senato tarafından da onaylanmış ve uygulanmasına karar verilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Etik Kurulu'nun Oluşumu ve Çalışma Esasları

5. Etik Kurulu'nun Oluşumu

- (1) Etik Kurulu, fakültelerde dekanlığın, yüksekokullarda ve İngilizce Hazırlık Okulu'nda müdürlüğün önerileri doğrultusunda Rektörlükçe uygun görülen ve Senato tarafından onaylanan fakülte ve okul temsilcisi üyelerden oluşur.
- (2) Etik Kurulu üyeliğine geçmişinde etiğe aykırı, kanıtlanmış davranışı bulunmayan ve Üniversitede tam zamanlı çalışan öğretim elemanları aday olabilir.
- (3) Üyeler Senato onayını takiben ilgili Rektörlük tarafından resmi yazı ile Etik Kurulu üyesi olarak görevlendirilir.
- (4) Üyelerin görev süresi 3 yıldır. Herhangi bir üyenin görevden ayrılması halinde boşalan üyeliğe aynı yöntemle, ayrılan üyenin kalan süresini tamamlamak üzere en geç 2 ay içinde yeni bir görevlendirme yapılır.
- (5) Süresi dolan üyeler, aynı yöntemle yeniden görevlendirilebilir.
- (6) Etik Kurulu toplantısına ardı ardına yılda 2 kez geçerli özrü olmaksızın katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden düşer.
- (7) Etik Kurulu üyeleri, ilk toplantıda kendi aralarından bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir yazman seçer.

6. Etik Kurulu'nun Görevleri

Etik Kurulu'nun görevleri şunlardır:

- (a) Üniversite tarafından bir bölümü veya tamamı desteklenen (önerilenler ve sonuçlananlar dahil) veya Üniversite mensuplarınca gerçekleştirilen bilimsel araştırmaların etiğe uygun yürütülmesini sağlayacak ilkeleri belirlemek, geliştirmek ve gerektiğinde değişiklik önerisinde bulunmak,
- (b) Bu yönetmelikte belirtilen etik ilkelerine aykırı davranışta bulunan öğretim elemanları, öğrenciler ve idari personel ile ilgili başvuruları incelemek,
- (c) Üniversite mensuplarınca yürütülen veya Üniversite tarafından kısmen veya tamamen desteklenen (önerilenler ve sonuçlananlar dahil) araştırma projelerinin izlenmesi sürecinde ve

Üniversitenin bilimsel dergilerinde veya başka yayın organlarında yayımlanan veya yayın için gönderilen yazılarda saptanan veya dikkate sunulan etiğe aykırı davranışlar ile ilgili başvuruları incelemek, gerektiğinde uzman veya danışman görüşü almak, ilgili kişilerle yazışmalar yapmak, bilgi istemek ve görüş bildirmek,

- (d) Üniversitenin her türlü desteğinden yararlanmak üzere başvuran veya hâlen yararlanan kişilerin geçmiş araştırma, yayın, vb. etkinliklerini, söz konusu etkinliklerin Üniversite ile ilintisine bakılmaksızın ilgili birim veya kurumun istemi üzerine bilim etiği açısından inceleyip karara bağlamak; gerektiğinde danışman görüşü almak, ilgili kişilerle yazışmaları yapmak, bilgi istemek ve görüş bildirmek,
- (e) Etik Kurulu tarafından doğrudan veya görevlendireceği danışmanlar aracılığıyla incelenen dosyalar ile ilgili komisyon ve raportörlerin raporlarını inceleyerek oluşturacağı sonuç raporunu bir ay içinde Rektörlüğe sunmak; kapsam dışı olduğuna karar verilen dosyalar konusunda Rektörlüğü yazılı olarak bilgilendirmek,
- (f) Sonuçlanan ve karara bağlanmış olan araştırma ve yayın etiğine aykırı davranışların Rektörlük tarafından ilgililere duyurulmasını sağlamak,
- (a) Akademik, araştırma ve yayın etiği başta olmak üzere etiğe aykırı davranışları ortadan kaldırmak için ilgili birim ya da kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yaparak eğitici etkinlikler düzenlenmesini sağlamak üzere Rektörlüğe önerilerde bulunmak.

7. Etik Kurulu'na Başvuru Yöntemi

- (1) Etiğe aykırı davranışlarla ilgili iddia içeren başvurular Rektörlüğe yapılır. Başvuru sahipleri başvurularıyla birlikte iddia konusuna ilişkin somut bilgi ve verileri Rektörlüğe vermekle yükümlüdür. Başvurular Rektörlük tarafından inceleme yapılması için Etik Kurulu'na iletilir.
- (2) Yayın yoluyla, elektronik yöntemlerle veya benzeri iletişim araçlarıyla etik ihlal iddiası söz konusu olduğunda Rektörlük de, re'sen Etik Kurulu'nun incelemesini isteyebilir.
- (3) Başvuru sahipleri, başvuruları ile ilgili olarak yapılacak işlem konusunda başvuru makam tarafından en kısa sürede bilgilendirilir.
- (4) İmzasız başvurular kabul edilmez. Ancak somut bilgi ve verilerle desteklenen imzasız başvurularda Rektörlük re'sen Etik Kurulu'nun incelemesi isteyebilir.
- (5) Etik Kurulu inceleme sürecinde diğer kurum ve kuruluşlarla yazışmalarını Rektörlük aracılığıyla yapar.
- (6) Daha önce etik kurul tarafından değerlendirilen ve sonuçlanan bir başvurunun yeni delil göstermeksizin yinelenmesi halinde başvuru değerlendirmeye alınmaz.

8. Gizlilik İlkesi

- (1) Etik Kurulu'na yapılan başvurular, Etik Kurulu'nun inceleme ve değerlendirme süreçleri ile kararları gizlidir. Bu konuda başvuru sahibinden başkasına bilgi verilmez.
- (2) Gizlilik ilkesi, yayın yoluyla aleniyet kazanmış başvuru konularında dahi Etik Kurulu ile alt kurulların üyeleri ve akademik yöneticiler için bağlayıcıdır.
- (3) Gizlilik ilkesinin ihlali bir disiplin suçudur. Gizlilik ilkesine uymayanlar hakkında Rektörlükçe gerekli disiplin işlemleri başlatılır.
- (4) Etik Kurul'un inceleme yaptığı konulara ilişkin bütün belgeler ve yazışmalar ile raporlar yasal süresi içerisinde Etik Kurul Başkanlığı tarafından muhafaza edilir.

9. Etik Kurulu'nun Çalışma Yöntemi

- (1) Etik Kurulu her akademik dönemde en az bir kez toplanır. Toplantı günü, saati ve gündemi, toplantıdan en az bir hafta önce üyelere başkan tarafından yazılı olarak bildirilir. Gerekli görülürse üyelere ek gündem de verilebilir.

- (2) Gündemde görüőülecek konulara ilişkin belgeler (araştırma ise araştırma dosyasının örnekleri) üyelere iletilir.
- (3) Etik Kurulu, olağan toplantıların dışında başvuru yoğunluğu ya da acil bir iş nedeniyle başkan tarafından olağanüstü toplantıya çağrılabilir.
- (4) Etik Kurulu'nun toplantı ve karar yeter sayısı, üye tam sayısının üçte ikisidir.
- (5) Etik Kurulu, değerlendirmelerini dosya üzerinden yapar. İnceleme ve değerlendirme sırasında, hakkında etik ihlali başvurusu bulunan kişilere gerektiğinde savunma hakkı tanınır. İlgili kişiler savunma hakkının kendilerine bildirildiği tarihten itibaren üç hafta içinde yanıt vermedikleri takdirde savunma haklarından vazgeçmiş sayılırlar. Bu durumda Etik Kurulu, eldeki diğer bilgi ve verilere dayalı olarak değerlendirme yapar ve görüşünü oluşturur.
- (6) Etik Kurulu, yazılı olarak alınan savunmaları ilgili dosyaya ekler. Kurul gerekli gördüğü taktirde personele ek sorular da sorabilir.
- (7) Etik Kurulu, savunmanın sözlü olarak yapıldığı durumlarda, söz konusu savunmayı tutanağa geçirir. Tutanakta, işlemin ne zaman ve nerede yapıldığı, içeriği, işleme kimlerin katıldığı, sorulan soru ve cevapları yer alır. Tutanak hem kurul üyeleri hem de ilgili personel tarafından imzalanarak, istenmesi durumunda personele de verilerek, düzenlenir.
- (8) Hazırlanan raporlar Etik Kurulu'nda tartışmaya açıldıktan sonra oylanır ve kesin rapor, üyeler tarafından imzalanır. Karara katılmayan üye "karşı oy" gerekçesini yazmak zorundadır.
- (9) Çekimser oylar karşı (ret) oyu olarak olarak değerlendirilir. Oyların eşitliği halinde Başkan'ın oyu doğrultusunda karar alınmış sayılır.
- (10) Etik Kurulu, inceleme sonuçlarını içeren görüş ve öneri niteliğindeki kararlarını Rektörlüğe sunar.
- (11) Etik Kurulu'nun etik ihlal veya etik özensizlik tespit ettiği durumlarda Rektörlük, konu ile ilgili olarak idari ve/veya hukuki işlemler başlatır; disiplin soruşturması açar.
- (12) Etik Kurulu, başvuruları yalnızca etik yönüyle ele alır ve değerlendirir. İnceleme ölçütleri ve önerileri uluslararası sözleşme ve bildirgelere, yerleşik etik ilke ve kurallarına dayanır. Ulusal ya da uluslararası metinlerde düzenlenmemiş bir etik sorunla karşılaşıldığında, Etik Kurulu bunu bir ilkeye ya da kurala bağlayabilir.
- (13) Etik ihlali iddiasında bulunan kişi ve kuruluşlar, başvuruları ile ilgili olarak yapılan inceleme ve değerlendirme sonucu hakkında Rektörlük tarafından ilgili birim ve kurumlarla birlikte bilgilendirilir.
- (14) Başka kurul veya kurumlarca yapılmış ya da yapılmakta olan inceleme ve soruşturmalar, bu esaslar kapsamında yapılacak etik ihlali incelemelerine engel oluşturmaz.
- (15) Etik Kurulu, gerekli hâllerde her dosya için usulüne uygun uzmanlardan oluşan bir alt kurul kurulması ya da uzman veya danışman incelemesi ve görüşüne başvurulması yoluna gider.
- (16) Rektörlükçe görevlendirilen alt kurul, dosya üzerinde gizlilik içinde yapacağı incelemenin sonucunu ve konu ile ilgili değerlendirme ve görüşünü en geç iki ay içinde bir ön rapor hâlinde Etik Kurulu'na sunar. Kurullar gerektiğinde danışman, bilirkişi ve tanıkların görüşlerine de başvurabilir. Uzman ve danışmanlar da dosya üzerinde gizlilik içinde yapacakları inceleme sonuçlarını iki ay içinde ayrı raporlar hâlinde Etik Kurulu'na sunarlar. Etik Kurulu'nun uygun görmesi halinde bunlara ek süre verilebilir.
- (17) Alt kurul, uzman ve danışmanlar tarafından talep edilen bilgi ve belgeler, Etik Kurulu aracılığıyla sağlanır. Etik Kurulu, gerektiğinde uzman veya danışmanların toplantıya davet edilmesini Rektörlüğe teklif edebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Etik Kurulu Kararlarına İtiraz

10. Etik Kurulu Kararlarına İtiraz

Etik Kurulu kararlarına veya bu yöndeki uygulamalara karşı Rektörlüğe itirazda bulunulabilir. Söz konusu itirazlar, kararın ya da uygulamanın taraflara bildirilmesini izleyen 20 iş günü içinde yapılır. Rektörlük, gerekçelerini uygun bulduğu veya yeni kanıtlar içeren itirazları yeniden incelenmek üzere Etik Kurulu'na gönderir. Etik Kurulu'nun yeniden değerlendirme sonucunda alacağı karar nihaidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Hususlar

11. Yürürlüğe Giriş

Bu yönetmelik Arkın Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi Senatosunda kabul edildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.

12. Yürütme Yetkisi

Bu yönetmelik hükümlerini Arkın Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi Rektörü yürütür.